

Buller vid bostad - Hur högt får det vara?

För några år sedan (2015) introducerades förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader även kallad trafikbullerförordningen och bestämmelsen 2 kap. 6 a § plan- och bygglagen (2010:900) (PBL) i syfte att förenkla och förtydliga tillämpningen och hanteringen av omgivningsbuller i planärenden såväl som i bygglovsärenden, framför allt vid bostäder. Dessa regler gäller för nya detaljplaner och för bygglov utanför plan men vad gäller egentligen vid äldre detaljplaner?

Den 11 april 2019 meddelade Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) dom i mål P 3433–18 som i korthet handlade om en bygglovsprövning för fyra nya flerfamiljehus. Enligt detaljplanen från 1993 fick bullernivåerna vid fasad inte överstiga en ekvivalent ljudnivå om 55 dB(A). Utredningen som gjorts visade på att bullernivåerna vid några fasader skulle komma att uppgå till 56–60 dB(A), det vill säga överskrida den enligt detaljplanen godtagbara bullernivån.

MÖD konstaterade att man i aktuellt fall hade en detaljplan som var gammal och vars genomförandetid gått ut. Planen hade hårdare krav för buller än de nivåer som bestämts i trafikbullerförordningen. Nivåerna i förordningen är satta utifrån vad som anses godtagbart för att förebygga olägenheter för människors hälsa och bör därför vara nivåer som kan vara acceptabla. Med utgångspunkt i det och då den som sökt byggloven hävdade stora svårigheter att anlägga bullerdämpande åtgärder ansåg domstolen att så länge nivåerna var under förordningens bullernivåer kunde en avvikelse från detaljplanen tillåtas. Domstolen ansåg därför att man skulle bortse från detaljplanens bestämmelser om buller för att istället utgå från de riktvärden som finns reglerade i trafikbullerförordningen och som i detta fall innehöll ett riktvärde om 60 dB(A) vid fasad. Det ska här noteras att trafikbullerförordningen har några olika nivåer för buller vid bostad beroende på storlek och om det finns en tyst sida eller inte.

En av de bestämmelser som MÖD tog avstamp i vid bedömningen är 2 kap. 6 a § PBL - en bestämmelse som stadgar att bostadsbyggnader vid planläggning och i ärenden om bygglov ska lokaliseras, utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till möjligheterna att förebygga olägenhet för människors hälsa i fråga om omgivningsbuller. Bestämmelsen utgör kitlet i frågan om omgivningsbuller vid plan- och byggfrågor. Det framgår av förarbetena till bestämmelsen att frågor avseende buller ska vara så långt utredda och besvarade som möjligt när till exempel en detaljplan antas. Allt för att säkerställa ett förebyggande av

olägenheter för människors hälsa. MÖD anförde även att det normalt vid bygglov inom detaljplanerat område inte är tänkt att denna bullerfråga ska komma upp då frågan ska vara löst i detaljplanen men ansåg här att det fanns skäl att göra en bedömning ändå. Det bör dock poängteras att avvikelser från detaljplanen i nu aktuellt mål var relativt liten vilket givetvis kan ha påverkat bedömningen.

MÖD:s bedömning i målet visar på att godtagbara bullernivåer i detaljplaner inte alltid utgör ramen för bullerprövningen, utan att även trafikbullerförordningens uppdaterade riktvärden kan tillmätas en stor betydelse. Det blir utifrån detta allt viktigare att inte bara se vilka värden som anges i detaljplan utan att underlaget som varit grunden till det är korrekt så att värdena går att använda. Det bör även noteras att trafikbullerförordningens bullervärden är relevanta för bostäderna när de står färdiga och avser trafik. Dessa värden ska även sättas i förhållande till Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus vilka bostäderna ska klara av. I dessa allmänna råd ges riktvärden avseende buller för bostadsrum i permanenta bostäder och fritidshus men rekommendationerna gäller även för lokaler där det försiggår bland annat utbildning och vård. Då Folkhälsomyndighetens allmänna råd endast ger myndighetens åsikt om var gränsen för ohälsosamt buller kan gå medan trafikbullerförordningen är direkt tillämplig, dock med riktvärden, så verkar exakta bullernivåer egentligen inte finnas även om de används som om de fanns. Det finns sedan även andra saker att väga in i bedömningen, som vilket typ av ljud det rör sig om och hur länge ljudet pågår. Sammanfattningsvis finns det alltså flertalet parametrar att ta hänsyn till för att säkerställa godtagbara bullernivåer för att i slutändan säkerställa ett förebyggande av olägenheter för människors hälsa.

Caterina Carreman, advokat på Foyen Advokatfirma

Michelle Jansson, biträdande jurist på Foyen Advokatfirma

Som medlem i SBR har du tillgång till 15 minuters fri rådgivning hos Foyen Advokatfirma. Rådgivningen når du på 08-506 184 00.